

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

İSTANBULDA ÇIKAR, AYLIK
HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Ocak 1957

İÇİNDEKİLER: .....

HALK TEHLERİNİN İŞLENMESİ	+ Veysoel ARSEVİ
KİTAPLAR ARASINDA: «ÇAĞLIYANLAR»	+ Hüsnü YILLI
+ VAN GÖLÜ, TURNALAR GÖLÜ, EFSANELER DİYARI	+ Yaşar K. GÖÇK
VEFATI DOLAYISILE AHMET TALAT ONAY	+ Yaşar ÖZ
KARACA OĞLAN'IN YAYINLANMAMIŞ ŞİİRLERİ (VII)	Cahit ÖZTEL
KONYA ADININ EFSANESİ	Mehmet ÖND
ZUHURİ HAKKINDA	Mehmet Taras YABA
BİLİNMIYEN MEYDAN ŞAIRLERİNDEN ŞÜKRÜ	M. Halit BAYI
KULOĞLU VE KAYIKÇI KUL MUSTAFA	Hayri AKV
AY HAKKINDA İNANMALAR: TOKATTA	Halis T. CİMLİOĞ
YENİCEARMUTÇUK KÖYÜ BİLMECELERİ (II)	Mehmet BAHÇE

BİZE GELEN KİTAPLAR VE DERGİLER

Sayı: 90

Kuruş: 2

SANİİ VE YAZI İŞLERİNİ İDARE EDEN MÜSÜL MÜDÜR: HUSAN .....

194/53/177

21058147 89-90.

Diyarbakır

90

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

İSTANBULDA ÇIKAR, AYLIK
HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Ocak 1957

İÇİNDEKİLER: .....

HALK TEŞHİRLERİNİN İŞLENMESİ	+ Veynel ARSEVEN
KİTAPLAR ARASINDA: ÇAĞLIYANLAR	+ Hüseyin YILDIR
+ VAN GÖLE, TURKALAR GÖLE, BİFANİELER DİYARI	+ Yaşar K. GÖĞEÇLİ
VERATLI DOLAYIŞI İLE AHMET TALAT ONAY	+ Yaşar ÖZEM
KARACA OĞLANIN YAKINLANMAKİŞ ŞİRLERİ (VII)	Cahit ÖZTELLİ
KONYA ADININ BİFANİESİ	Mehmet ÖNDEK
ZULHURİ HAKKINDA	Mehmet Tarık YARAZ
BİLGİNİVEN MEYDAN SAHİLERİNDEN SÜKRÜ	M. Halit BAYEK
KİLİÇLİ VE KAYIKÇI KUL. MUSTAFA	Hayri AKYUZ
AY HAKKINDA İNANRALAR: TOKATTA	Hacı T. CİNLİOĞLU
YERİNEBARMUTÇUK KÖYÜ BİLMECELERİ (II)	Mehmet BAĞÇECİ

BİZE GELEN KİTAPLAR VE DERGİLER

Sayı: 90

Kapas: 25

İTTİHADI MİLLİ

TÜRK SİGORTA ŞİRKETİ

Sermayesi ve İhtiyatı:

4.000.000 T.L.

YANGIN — HAYAT — KAZA
TRAFİK VE NAKLİYAT
SİGORTALARI

İDARE MERKEZİ:

Ünyon Han Galata - İstanbul

Telefon: 44 48 88 6-7

Telgraf: TEMİNAT

P.K. 107 Galata

ÜNYON

SİGORTA KUMpanyALARI

Paris Merkezleri: 9, Place

Vendome

YANGIN, KAZA, TRAFİK ve
HAYAT

Türkiye İşletmeleri

Ünyon Han, Galata - İstanbul

Telefon: 44 48 88 Telgraf: Ünyon

25 Ocak 1957

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

Devlet Nüshası

1425

KUBULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBULDA ÇIKAR. HALKBİLGİSİ DERGİSİ
SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ MES'UL MÜDÜRÜ : İHSAN HİNÇER

No. 90

OCAK 1957

YIL: 8 — CİLT: 4

Halk Temlerinin İşlenmesi

Yazan: Veysel ARSEVEN

Edebiyatta olsun, resim ve müzikte olsun. 19. yüzyılın son yarısı ile 20. yüzyılın başı sanatçıların, şuurlu bir inanışla halkın içine girmeğe, halkla kaynaşmaya, halkın du-yuş, inanış ve yaşayışını, hem de bütün çip-laklığı ile, dünyaya duyurmaya çalıştıkları çağdır. Böylece, sanat tarihinde, Milli gö-rüşler dediğimiz yepyeni bir cereyan doğmuş oldu. Folklorcular, halka ait olan akla ha-yâ'e gelmeyen konularla ilgili malzemeyi top-lamaya başadılar. Besteciler, halk müziğinden tem ve motifler alarak bunları işleyip genişlettiler ve bambaşka bir çehre ile sanat dünyasının karşısına çıkardılar. Chapin'in (Polonez, Mazurka ve Krakoviyakları), Brahms'ın (Macar Dansları), Liszt'in (Ma-car Rapsodileri) ile Grieg, Smetana ve Mous-sorgsky'nin elinde basit halk türküleri, oyun havaları her zaman için aramlan birer kon-ser müziği haline geldiler.

Ressamların fırsatında halk dokumacılı-ğı, halk işemeciliği ile ilgili motifler yeniden renk buldu.

Ve nihayet edebiyatçıların elinde, unu-tulmuş kahramanlar yeniden diriltilmiş, ma-sal ve efsaneler tekrardan ele alınmış ve bir-çoğu zamanın icaplarına göre yeniden işlen-miştir. R. Wagner, bu tip konuları unutulma-dık bir cesaretle ele alan sayılı sanatçıları-dan biridir. «Uçan Holandalı, Nurenbergli Usta Şarkıcılar, Tristan ile Iso'de, Siegfried» ve diğer bütün eserlerinin hepsinde de konu,

eski Cermen efsaneleri ve bu efsanelerin kah-ramanlarıdır.

Bizim değerli bestecilerimizden N. K. Akses, U. C. Erkin (Köçekçeler Sui-ti), A. A. Saygun (Kerem Operası ile Yunus Emre Ora-toryosu), Cemal Reşit Rey, F. Koray (İki «Halkçımız» Senfonisi), R. Zeki Ün ve daha genç erik halk müziğinin gur kaynaklarından rahatça faydalanıyorlar.

Derler ki, sanatçının işi yeni bir terkib, bir kompozisyon yapmaktır; sanatçı eski kahramanları, kendi devrinin insanları haline sokar. Böyle bir iddianın en canlı örneğini «Faust» ile «Gargantua» hikâyelerinde görü-yoruz. Bu hikâyelerin Goethe ve Rabelais'ın gi-bi bütün sanatçıyı bulana kadar girmedikle-ri kılık kalmamıştır.

Bizim için, sanatın her kolu, ve hele ede-biyat, tiyatro ve müzik ele alınmamış —bâ-kir— konularla dolu. Halk müziğimiz, halk oyunlarımız, halk edebiyatımız gereği kadar değişmemiştir. Eski tarih, masal ve efsane kahramanlarımız, yaşadığımız çağın insanla-rı haline getirilmemiştir. Folklor ürünü hikâ-yelerden, efsanelerden, batıda olduğu gibi, büyük opera'lar, trajik ve komik mevzuları içine alan sahne eserleri yaratılmamıştır.

Derler ki sanat, halkın seviyesine inemez. Doğrudur. Sanat halkın seviyesine inemez ve inmemelidir de. Ama, yepyeni bir anlayışta ve deyişle bir Köroğlu destanı yazılabilir. Kerem ile Aslı hikâyesinden bir opera yapı-

lerinde keçileri otlatırken uykusu geliyor. Bir koca kayanın dibine varıp uykuya dalyor. Uykusunda gökten ak sakallı, kır atlı biri iniyor. Onun arkasını sıvazlıyor. Uyanıyor, uyanıyor ki ne görsün, kır atlı ak sakallı adam dölüdüzgin, uçarcasına gidiyor. Çocuk ah vah ediyor. Kır atlı dönüp çocuğa diyor ki, «Senin ölümün insan eliyle o'mayacak. Senin sırtını insan oğlu yere getiremeyecek.» Gözden kayboluyor, Çocuk köye geliyor. Köy çeşmesinin başını tutuyor. Kimseye su vermiyor. Köylüler geliyor, her birini bir yana fırlatıyor köylülerin. Köylüler gidip amcaya şikâyet ediyorlar. Amca geliyor. Amca'yı görünce seninki korkuyor. Başını alıp Süphan dağına kaçıyor. Dağda bir eşkiya var. Görüğü canlı yaratığı boş salmıyor. Öldürüyor. Çocuğu da görünce saldırıyor. Ama çocuk onu aldığı gibi yere. Öldürecekken öteki amana geliyor. Kardeş olmayı teklif ediyor. Kan yalaşıp kardeş oluyorlar. Düşüyorlar Süphan dağına, o kaya benim. bu kaya benim... Avlamıyorlar. Bir gün: bir de bakıyorlar ki dağda tek başına bir çadır. Çadıra varıyorlar. Çadırdaki ay parçası gibi bir kız. Soruyorlar. Kız, yedi kardeşi olduğunu, yedisinin de yıllardanberi kendisini zorla almak isteyen bir Arap şeyhiyle harp ettiğini, hâlen de muharebede olduklarını söylüyor. Seninkiler muharebenin yerini soruyorlar kızdan. Oraya gidiyorlar. Arap şeyhini mağlûp ediyorlar. Geliyor'ar çadıra geri. Kardeşleri buna memnun oluyorlar. Birinizden biriniz kız kardeşimizle evlensin diyorlar... Neyse uzun hikâye... Çocukla kızı nişanlamağa karar veriyorlar. Çocuğun şehre nişan yüzüğü almağa gitmesi gerekiyor.

Çocuk şehre gidecek ama kardeşine kızı güvenemiyor. Alır kaçır diye korkuyor. Kardeş bunu seziyor. Ellerini ayağını iyice bağla da öyle git, diyor. Çocuk da dediğini yapıyor. Şehre gidiyor. Bu sırada Arap şeyhi bir baskın yapıyor. Yedi kardeşin yedisini de öldürüyor. Kardeşin eli ayağı bağlı bir şey yapamıyor. Onu da yaralıyor, kızı alıp kaçıyorlar. Çocuk şehirden dönüyor ki ne görsün: Ortada hiç kimse yok. Bir koyaktan, bir inilti duyuyor. Yanına varıyor ki kardeşi... Böyle böyle diyor. Sonra da ölüyor. Çocuk bu sefer düşüyor kızın arkasına, uzun döğüşlerden sonra kızı Arap şeyhinden kurtarıp, Süphan dağına geri getiriyor.

Oğlan vurgun. Başını kızın dizine koy-

muş uyumuş. Bu arada oradan, bir dişi ge-yiğin arkasında, yedi erkek geyik, geçer... Erkek geyiklerin içinde çelimsiz biri var. Ötekilere dişi geyiği vermez. Yaman bir şey. Kız, bunu böyle görünce yedi kardeşi aklına düşüp ağlar. Bir damla göz yaşı düşer oğlanın yüzüne. Oğlan uyanır. Ağlamasının sebebini sorar. Kız da geyikleri gösterir. Bunları böyle görünce kardeşlerini hatırladım der, Oğlan kızar vay seni ağlatan bu geyikler mi? der. Onların hepsini öldüreyim de... Okunu, yayını alır arkalarına takılır. Teker teker geyikleri vurmağa başlar. En sonunda da o çelimsiz geyiği vurur. Geyik bir uçurumun başına düşer. Yanına varıp onu kesmek ister. Geyik ayağıyla ona vurup uçurumdan aşağı atar. Oğlan varır kesilmiş, dipleri kalmış sivri çalıların kıymıkları üstüne düşer. Kıymıklar sırtından girip, göğsünden çıkar ar. Kız bir bekler, iki bekler sevgilisi gelmez. Vurulmuş geyikleri takip ede ede sonuncu çelimsiz geyiğin ölüsü yanına gelir, Bakar ki aşağıda oğlan bu halde... Karşılıklı birbirlerine türkü söylerler. Oğlan onun amcasının evine gitmesini ister. Kız da ondan ayrılmı-yacağını söyler... Bir zaman söyleşirler. Kız kendisini oğlanın üstüne atar. O da onun gibi çalıların üstüne düşer. Çalılar sırtından girip göğsünden çıkarlar. Yanyana ölü'er. Şimdi Süphan'dağında bir pınar vardır. Birisinin mezarı pınarın bir yanında, birisinin mezarı bir yanındadır. Her bahar oğlanın mezarından bir beyaz gül biter, kızın mezarından bir kırmızı gül... Güller katmer katmer olurlar. Tam birbirlerine yaklaşıp öpüşeceklerken geyikler gelip gülleri yerler. Bu her yıl böyle.

Türkü yanık. Deniz dalgası gibi. Üstümüzdün, Van gölüne doğru katar katar turalar gidiyor. Katarın bir ucu, Süphan'dağının eteginde, bir ucu Van Gölünde...

Feyzi HALICI
İSTANBUL
CADDESİ
Şiirler

Yeni çıktı. Fiyatı 2 lira
Sipariş Adresi: İstanbul Cad. No: 81
KONYA

Vefatı Dolaysile:

Ahmet Talât Onay

Yazan: Yaşar ÖZEN
Veteriner Hekim Binbaşı.

Eğer birkaç kadirbilir dostu olmasaydı, ölümünden yakınları bile haberdar olmayacak-tı. Ne acı şey! Fakat Talât Bey büyük adam-dı. Kendisini tanıyanlar onun babacan bir Türk büyüğü olduğunu, münakaşasız teslim ederler. Ölümü neden duyulmadı? Neden gazeteler sütunlar dolusu yazıp efkârı umumi-ye bu acı kaybı duyurmadılar? Ve onu gençlere tanıtmadılar? Bu sorulara cevap vermek çok zor ve çok acı! Aşağı yukarı 71 yıllık ömrünün 2/3 ünü Büyük Millet Mec-lisinde mebus olarak geçirmiş ve Türk edebiyat tarihine kıymetli eserler vermiş, netice olarak hayatının son dakikalarına kadar müllete ve memleketi faydalı olabilmek için çalışmış olan Ahmet Talât Bey elbette büyük bir adamdı.

Geçenlerde kadirşinas (Türk Folklor Araştırmaları) ndan İhsan Hınçer Bey'in imzası ile aldığım bir mektup, beni pek çok sevindirdi. Ölüm acısıyla gönlümü kaplayan kara perdeyi güneş hüzmeleri gibi delip aydınlatıverdi. Bizden, Ahmet Talât Bey'in neşredilmek üzere resmi ve biyografisi isteniyordu. Onay ailesi namına bu vazifeyi yapmak şeref ve bahtiyarlığımıza erdiğim için sonsuz sevinç duydum. Elîmden geldiği kadar bu yazıyı hazırlamaya gayret ettim. Eğer Talât Bey'in hayatını istenen şeklide yazabildiysem ne mutlu bana! Ölünceye kadar bizleri bir evlât şefkat ve sevgisile koruyucu melekler gibi himayesi altında bulduran muhterem büyüğüme karşı küçük bir hizmeti yapabilmeme vesile olan (Türk Folklor Araştırmaları) na ve bilhassa İhsan Hınçer Bey'e minnet ve şükranlarımı arz etmek isterim.

AHMET TALÂT BEYİN DIŞ GÖRÜNÜŞÜ:

Ahmet Talât Bey, Orta Anadolu Türk tipinin bir nümunesi idi. Esmer buğday renkli, orta yapıda ve toparlak çehreli idi. Boyu 1.66 sm. idi. Vücut ağırlığı 100 Kgr. idi ise de son zamanlarda hastalığı sebebiyle 72 kilo düşmüştü.

MORAL VASIFLARI:

Kuvvetli bir zekâyâ mâlik olup, görüş ve kavrayış kudreti üstün derecede idi. Fedârat ve fedakârlık duygularına sahipti. Ha-

fızası kuvvetli idi. Azimkâr ve çok müteşebbis idi. Sabir ve tahammülü olmasına rağmen biraz hiddetli idi. Nâzîk ve mütevazı idi. Her sınıftan halkla anlaşılıp konuşabilirdi. Hoş sohbet ve nütuedandı. Bazan Eşrefvâri hicivler yazar, bunları mektup aralarına serpiştirirdi. Okumayı çok severdi. Daima edebî tetkikler yapmaktan hoşlanırdı. Son günlerde dahî hasta olmasına rağmen edebî tetkiklerine devam etmiştir.

Merhum Ahmet Talât Onay'ın bir portresi

DOĞUMU, SOYU ve SOPU:

Ahmet Talât Bey 7/Ocak/1885 de Çankırının Perdedar mahallesinde doğdu. Babası Çankırılı Saraç Hacı Hoca Zade Muallim Numan Efendi, anası ise Çankırının Orta Nahiyesinden Kolağası Osman Ağanın kızı Afife Hanımdır. Baba ve ana soyu halis Türktür.

MEDENİ HÂLİ:

Evlî idi. 1912 de Nilüfer isminde bir kız, 1913 de Orhan isminde bir oğlu olmuşsa

Çağlayanlar [*]

Yazan: Hüsnü YILDIZ

«Çağlayanlar» Merhum Müftüoğlu Ahmet Hikmet'in en güzel bir eseridir. İlk basımı eski harflerle yapılan Çağlayanlar'ın son basımı yeni harflerle, 1956 yılında, Burhan Basım ve Yayınevi tarafından yapılmıştır. Eli mizdeki kitap, son basıma aittir.

Bu yazı, ve eleştirme olamayacak. Zira eleştirme yapmak haddim değildir. Gayem sevdiğim bir eserin yeni basımını, O'nu sevelere duyurmaktır.

Eser «Türk İli Zeybeklerine» başlığı altında bir hitaptan sonra, 16 hikâye ve bir yakarıştan ibarettir. Orta ebatta. 128 sayfa. dir.

«Türk İli Zeybeklerine» başlıklı hitapta da hissettirmek istediği gibi, eseri iki kısma ayırmak mümkündür:

I — Mazinin destanları.

II — Hâlin hicranları.

Birinci kısmı «Alpaslan Masalları», İkinci kısmı diğer onbeş hikâye teşkil etmektedir. Birinci kısım, Türklerin birinci gâfletten —Türkân Hatun'un oğlu Alparslan tarafından— kurtuluşu; ikinci kısım ise, her biri ayrı bir yaraya dokunan çağlayanlardır. «Birinci Cihan Harbi» sonunda Türklüğün kara günleri; Türklüğe yapılan ve yapılmak istenen meş'um işkencelerin sırası; Millî değerlerimizi, millî benliğimizi aşağı görüp garp hayranlığı yapanlara karşı isyanlar... Türk dehâsının destanı, şahlanacak Türklüğün özlemi. Çağlayanlar halinde dökmektedir.

Bazı eserler vardır ki doğmadan ölüverirler. «Çağlayanlar» ise aksine taptaze. Sanıkı aradan yıllar geçmemiş. O, öldürücü yıllar, hiç tesir etmemiş. Canlılığından muazzam zenginlikten zerre bile kaybetmemiş. Dimdik ayakta duruyor. Dünden bugüne nasıl taptaze kalmışsa yarına da aynen kalacaktır.

labilir. (Nitekim, değerli bestecimiz A. A. Saygun, Selâhattin Batu'nun livresi üzerine böyle bir eseri sanat dünyasına armağan etmiştir). Ferhat ile Şirin. Nasreddin Hoca. Karagöz ile Hacivat, Keloğlan sahneye çıkarılabilir.

Hikâyeler sade bir dille, öz Türkçe ile özentisiz fakat mükemmel işlenmiş. Sözün kıyası, her kütüphanenin özlemine geçtiği bir eser...

Yazıma son verirken, bu kadirşinaslığı yapan Burhan Basım ve Yayınevine teşekkürü bir borç bilir, merhum Müftüoğlu Ahmet Hikmet Bey'e de Tanrıdan gani gani rahmetler dilerim.

(1) Çağlayanlar - Ahmet Hikmet Müftüoğlu. Burhan Basım ve Yayınevi Çağaloğlu Yokuşu No. 44/1. P. K. 1253 - İstanbul.

**Bize gelen
KITAPLAR**

★ Feyzi Halıcı: «İstanbul Caddesi». Şiirler. «Feyzi Halıcı, İstanbul Caddesi, No. 81 Konya» adresinden ve başlıca kitapçılardan temin edilir. 128 sayfa, 2 lira.

★ Melih Cevdet Anday: «Yan, Yan». Şiirler. Yeditepe Yayınları. No: 65. Başlıca kitapçılarda bulunur. 64 sayfa. 100 kuruş.

★ Eflâton Cem Güney: «Bir Varmış. Bir Yokmuş». 12 Türk masalı. Yeditepe Yayınları, No: 66. 80 sayfa, 100 kuruş.

★ Oktay Rifat: «Perçemli Sokak». Şiirler. Yeditepe Yayınları, No: 67. 64 sayfa. 100 kuruş.

★ Robert Switzer - Oğuz Alplâcin: «Lânetli Koltuk». Roman. Eklıcigil Yayınevi. 96 sayfa. 100 kuruş.

BİZE GELEN DERGİLER:

Türk Dili - Türk Yurdu, Türk Düşüncesi, Türk Sanatı, Ocak, Toprak, Kopuz, Hissar, Yeni Yayınlar, Yeni Ufuklar, Yenilik, Şairler Yaprığı, Damla, Köy Postası, Yeni Erciyes, Yeditepe, Salkım, Özgörü, Seçilmiş Hikâyeler, İstanbul, Bilgi, Nasır, Pazar Postası, Yeni Kaynak, Ereğ, Demet, Sanat Dünyası.

Van Gölü, Turnalar Gölü

Yazan: Yaşar Kemal GÖÇELİ

Aylardan Mayıs. Kar kalkmış. Ova yeşil. Küçük dağlar ala karlı. Süphan Dağı sütbeyaz. Bu ova Patnos ovasıdır. Dümdüz. Otlar dizboyu. Eksiksiz kesiksiz. Kadife gibi. Yeşil bir hal gibi. Ovayı gün ışığı dolurmuş. Yağmur sonu güneşi gibi. Islak ıslak... Düz ovada, karşına bütün haşmetiyle Süphan dağı çıkıyor. Tam tepende durup duruyor. Başını kaldırıp doruğuna bakıyor. korkuyorsun... Süphan dağı şöyle uzakta bakınca Ağrıdan daha heybetli gözüküyor. birkaç Ağrı büyüklüğünde gözüküyor. Bir yanı Van Gölü, bir yanı deniz gibi Muş ovası. bir yanı da Patnos ovası... Düzüğün ortasından fıskırvermiş bir haşmet. Ama Süphan dağına çıkmak kolay... Doruğuna yakın yerlere kadar katırla çıkılabiliyor. O kadar sarp da değil. Kar fırtınaları da olmu-yor yazın. Tepesinde bir de kocaman krater gölü var.

Yol çamur. Ne otomobil. ne otobüs, ne cip işliyor. Ben Karakösedan geliyorum. Üç arkadaşız. Üçümüzün altında da çok iyi, cins atlar var. Bir arkadaş bana binek atını verdi. Ceylân gibi bir at. Bu kadar yol yürüdü de bir kere olsun tökezlemedi bile. Yalnız yelesinin altı boynunun kulaklara yakın kısmı terledi.

Ovada küçük gölekler var. Yağmur gölekleri bunlar. Göklerin yanında türlü kuşlar. Belki bin türlü. Toy, balıkçıl, turna... Ovayı turna almış. Her adımda bir turna. İnce, uzun bacakları üstünde kocaman kalçalarını sallayarak doluyorlar. Uzun telleri sarıyor. Tellerinden, yahut da başından, kuyruğundan, bir yerinden yeşil bir kıvılcım fırlıyor, bir anda da söntüyor. Turnalar, kuşlar içinde, yakınına yaklaşmıyan bir kuştur. Çok turna gördüm. Yanında çok turna avladılar. Hiçbir turne üç yüz metreden fazla yaklaşmadı yanına. Buradakilere yüz metre bile yaklaşabiliyorsun. Bunun da sebebi var: Van Gölü dolaylarında turna vurmak büyük günah sayılıyor. Onun için kendini bilen bir kimse turna vurmaz. Bu yüzden de buraları turna yatağı olmuş.

Üstümüzden bir turna katarı gidiyordu. Bir turna katarı değil, birkaç turna katarı... Her katarda sayılamıyacak kadar turna var.

Yanımdaki arkadaşın adı Mustafaydı. Ağrı'lydı kendisi. Buraları da çok iyi biliyordu.

«— Bu turnalar», dedi, «Van Gölüne gidiyorlar. Orada, bir adaya, kimsesiz bir kıyıya yumurtlayacaklar. Van Gölü dolayları turna mahşeri. Belki yeryüzünün hiçbir yerinde, bu kadar turna yok. Bir yere varırın ki turnalar, bütün ovayı kaplamışlar. Koyun gibi üstüsteler.»

Ovayı gösterdim:

«— İşte burada da üstüste. Bundan daha çok turna olur mu? Bütün ova silme tur-na.»

«— Hey bre arkadaşım», dedi, «Bunlar da mı turna! Bunlar tek tük. Bir karşılaşırsak da, bir ovada onları görsen. Dilini yutar-sın.»

Karşımızdan köylüler geliyordu. Buralarda köylülerin tek binişi öküz. Her bir şeyleri öküz. Yüklerini öküze yüklüyorlar. Çiftlerini öküze sürdürüyor, öküze döğdürüyorlar. Karşımızdan gelen köylü topluluğunda on kadar öküz vardı. Öküzlere palan vurmuşlar, üstlerine kilim atmışlardı. Bir öküzün üstüne de nakışlı bir beşik oturtulmuştu. Bir bebek mışıl mışıl uyuyordu beşikte. Gözlerini yumuş.

«— Öküz buralarda kutsal hayvandır.»

Üçüncü arkadaşımızın çok güzel sesi var. Nereyi, neyi görse oranın onun türküsünü hemen söyleyiveriyor. Patnosa geldik. Patnos üstüne çıkarılmış bir türküyü hemen söyledi. Bir köy geçtik, o köye çıkarılmış bir türküyü, daha köyü çıkmadan tutturdu. Turnaları gördü. uzun uzun bir turna türküsü çekti.

Süphan dağının dibine doğru yaklaşıyoruz. Karlı doruğu gök yüzünde. Artık karlı doruk gözüküyor. Gökyüzünün mavisine karşıyor. Bizimki bu sefer de bir Süphan dağı türküsü aldı. Türkü bir aşk efsanesini anlatıyor. Efsaneyi tam üç saat söyledi bitemedi.

Bir öküz... Amcasının yanında. Bütün köy ona kötü kötü bakıyor. Sevmiyorlar onu. Kirli pasaklı. saçbaş karmakarışık bir oğlan. Amcasının çobanlığını yapıyor. Keçilerini güdüyor. Günlerden bir gün, Süphan'da çek.

da 1915 yılında ikisi birden Kuspazalından ölmüştür. 1927 yılında Fatma ve Ülker adında ikiz iki kızı doğmuş ve 15-20 gün sonra ölmüştür. Bundan sonra çocuğu olmamıştı.

İLK ve ORTA TAHSİLİ:

Çankırıda İptidai ve İdâdi mektebini Pe-kiyi derecede bitirdikten sonra Sunufu ahi-reyi idâdiyî de Ankarada 1323 yılında ta-mamladı.

YÜKSEK TAHSİLİ:

Bilâhare Darülfünun Edebiyat şubesine dahil olarak 1325-1326 ders yılında yapılan imtihanları kazanarak şahadetnâme almağa hak kazandı.

VAZİFE HAYATI:

1910 da Darülfünunu bitirdikten sonra Ankara Darümuallimin Rüşti Edebiyat muallimliğine tayin olundu. Burada gösterdiği üstün başarıdan dolayı Kastamonu Sul-tanisi edebiyat muallimliğine naklen ve ter-fî'an tayin olundu. 1914 de İzmir Sultanisi Edebiyat ve Felsefe muallimliğine ve aynı zamanda muallim mektebi edebiyat muallim-liği ile, Sultânî tarih muallimliği vekillğine tayin olundu. İzmirde iken Anadolu ve Duy-gu gazetelerinin başmuharrirliğini de yaptı. İşgale kadar burada kaldıktan sonra, gaze-telerde yazdığı vatanperverâne yazılarından dolayı Yunanlıların kendisini hapsedmek is-tediklerini gizlice haber alması üzerine eve dahi haber vermesizsin Çankırıya firar et-ti. Firar ettiği gece İzmirdeki evi Yunanlı-lar tarafından sarıldı. 6 aylık hâmile olan eşinin komşusu tarafından duvarı delmek su-retille kaçırılarak hayatı emniyete alındı. Fa-kat korku sebebiyle çocuğu zayıf etti. Bu bir erkek çocuktu. Gene komşularının yardım ile trene bindirilerek eşi de Çankırıya gönderil-di. İzmirde iken gösterdiği gayret ve mesai sayânı takdir görülerek Maarif Nezaretince kendisine şu taktirnâme gönderildi,

«Birinci Sultânî Mektebi Müdüriyetine

Birinci Sultânî Edebiyat muallimi Talât Beğ'in 1332-333 senesi dersiyesi zarfındaki mesaisinin sayânı takdir görüldüğü ve key-fiyetin kendisine tebliği Maarif Nezareti ce-likesinden alınan I/Ağ./333 tarihli ve 1301/231889 numrolu yazı ile iş'ar buyrulmuş ve Müdüriyet de muvaffakiyeti vakıadan do-la-yı Talât Beğ'i tebrike şayan bulmuştur. İş-bu taktirnâme kendisine tevdiî tevcih olunur efendim.

Aydın Vilâyeti Maarif Müd.»

Bir müddet Çankırıda kaldıktan sonra tekrar Kastamonu Sultanisi Edebiyat öğret-menliğine tayin olundu. 1920 de Zonguldağın Liva olması üzerine Maarif Müdürlüğüne Ta-lât Beyin tayini için Vali şu tezkereyi yaz-mıştı.

«Maarif Vekâleti Celilesine

..... Senelerdenberi hizmeti maarifte ve âlemi matbuatta, on senedenberi de Kasta-monu Sultanisinde edebiyat muallimliğinde İbrazi hizmet eden muktedir gençlerden Ta-lât Beğ'in memuriyeti mezkûreye tayin buy-rulması.»

Bu tavsiye üzerine Talât Bey Zonguldak Maarif Müdürlüğüne tayin olundu. Buradaki çalışmaları pek verimli olduğundan o zaman-ki Maarif Vekili Dr. Rıza Nur Bey takdir-lerini telgraf ve tezkere ile bildiriyor.

«Zonguldak Maarif Md.lüğüne

Muhitinizde ilmi varlığını yükselmesi için gösterdiğiniz ciddi teşebbüslere beyânı tak-dir ve çok teşekkür eder sizden vatana dai-ma böyle hizmetler beklerim efendim.

Umuru Maarif Vekili

Rıza Nür

Ayrıca bir de Muallimeyn maaşlarının muntazaman verilmesi hususunda ibraz edi-len sayü gayretinize teşekkür olunur.

Maarif Vekili

Rıza Nür»

Mealinde bir telgraf alıyor. Hiçbir me-murun muntazam maaş alamadığı bir devir-de Talât Bey muhitinde gösterdiği gayret ne-ticesinde Maarif mensuplarının maaşlarını muntazam olarak dağıtıyor. Bir yıl kadar bu şekilde çalıştıktan sonra 1921 de Bolu Maarif Md. lüğüne naklediliyor. Boluda vazifesini hakkile başardığından aşağıda suretlerini gö-receğiniz taktirnâmeleri alıyor.

«Livayı âlilerinde Maarifin inkişafı ve te-kâmülü hususunda tarafı âlilerinden himmet ve müzaheret buyru'duğuna vâkif oldum. Ar-zı teşekkür ederim. Bu meyanda Maarif Md. Talât Beyin cehdû mesaisi de sayânı takdir-dir. Muvaffakiyetler temenni eylerim efen-dim.

Maarif Vekili»

Ayrıca Bolu ve Düzcede yaptırılan kız ve idâdi mektepleri tahsisatını Meclisi Umumi-ye ke kabul ettirdiğinden dolayı teşekkürnâ-me aldı.

Bulunduğu yerlerde Maarife hizmet eden ve millî mücadelede yararlılığı görülen Talât

Araştırmalar :

Karaca Oğlan'ın Yayınlanmamış Şiirleri

— VII —

Yazan: Cahit ÖZTELLİ

Konya Ticaret Lisesi Ed. Öğretmeni

Aşağıya aldığımız şiirlerin bazıları da-ha önceden Sadettin Nüzhet'in kitabında ya-yınlanmış ise de çok sadeleştirilmiş olup ba-zı dörtlükleri de eksiktir. Doğrusuna daha yakın olaçağına inandığımız yazmalardaki durumlarını veriyoruz. Bunlardan bazılarında da şairin adı geçmiyorsa da bunların son dört-lüğünün yazılmadığı anlaşılıyor. Fakat man-zumenin üstünde şairin adı yazılmıştır.

17

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Yaylanızda çayır çimen biter mi?
Mevlâm hep güzelliği sana mı vermiş
Seni gören başkasını anar mı?
Kırmızı gülden irenklik almışsın
..... elinden kemâlin bulmuşsun
Salını salını suya gelmişsin
Geldiceğin ziyaret mi punar mı?

18

Bugün çay bulandı yarın durulmaz
Gurbette ölenin gözü yumulmaz
Muhabbetli dosttan gönül ayrılmaz
Yol ver dağlar ben silaya gideyin.
Eğlen turnam sana bir habar sorayın

Bey İstiklâl madalyası ile taltif edilerek İkin-ci intihap devresinde Çankırı mebusu oldu. 1946 ya kadar mebusluk yaptı.

ESERLERİ:

Talât Beyin eski ve yeni tarzda edebi yazıları, hece ve âruz vezni ile şiirleri dil ve edebiyat mes'elelerine dair tetkikleri vardır.

NEŞROLUNMUŞ ESERLERİ:

Halk şiirlerinin şekil ve nev'i. Aşık Dert-li. Üçüncü cildi de neşredilmek üzere bulu-nan Çankırı Şairleri Tokatlı Nuri, Türk Şiir Vezinleri, Kastamonuda (Tıraje) adında bir mecmua çıkardı. Çankırıda da (Duygu) adın-da bir gazete daha çıkarmıştır. Ayrıca (Des-tânî Ahmet Haramî) adında bir Türk hikâ-yesi yazmıştır. Bundan başka hayatının en olgun devresinde yazdığı ve Türk edebiyatı-na çok büyük faydası dokunacağını tahmin ettiğimiz ve Talât Beyin yıllarca emek ver-diği (Türk Edeb'iyatında Mazmunlar) adında, ki (500) er sahifelik 2 cild halindeki eseri Maarif Vekâletince yakında basılacaktır.

Kanadın altına mektup sarayın
Yelken açup gitme ben de varayın
Yol ver dağlar ben silaya gideyin
Bülbül ne yatarsın bahar erişdi
Eski derdim yenisine karışdı
Sıla da bir bir hatırıma düşdü
Yol ver dağlar ben silaya gideyin.
Bülbülün mekânı daldan daladır
Felek yüzümüze güler aldadır
Şimdi sevdiğimin gözü yoldadır
Yol ver dağlar ben silaya gideyin
Yükseğinde nemli nemli karım var
Engininde ala gözlü yârim var
Çok zamandan beri intizarım var
Yol ver dağlar ben silaya gideyin.
Gurbetlikde demir zencir bulunmaz
Koç yeğidin kıymatı bilinmez
Her sabah her sabah yavru görünmez
Yol ver dağlar ben silaya gideyin
Hezeli de Karac' Oğlan hezeli
Döküldü gülün (yaprağı) gazeli
Garip ilde ben neylerim güzeli
Yol ver dağlar ben silaya varayın.

19

Gel gözlerin öpeyim gel
Ben âşıkım yalan değil
Kaçma henden başın için
Ağlar gözüm güler değil
Bizde dilber bâde içer
İçer de ak göğsün açar
Sürü sürü ceylân geçer
Bu yol bizim yollar değil
Bizde dilber nazlı olur
Sürmeli ala gözlü olur (1)
Bizim dağlar nerkisli olur (2)
Bu dağ bizim dağlar değil
Karac'Oğlan yasın yaşar
Yaşar da bağrına basar
Bizde hâd-ı sebâ eser
Bu yel bizim yeller değil

20

Ataşım yanmadan tütünüm tüter
Bulutum havaya ağıdı gibi
Yârın bakçasında bülbüller öter (3)
Aydın on dördünde doğduğu gibi
O yâr bize yine nâme yollamış
Ârif olan sözlerinden anlamış

Konya Efsaneleri :

«Konya» Adının Efsanesi

Yazan: Mehmet ÖNDER
Konya Müzesi Müdürü

Orta Anadolu'nun tarih öncesi kültüründe Konya'nın mühim bir yeri vardır. İlk sakinlerinin Bakırçağı'na dahil bulunduğu sanılan Konya bölgesinde, son yıllarda Konya'daki Alâeddin Tepesi ve Konya civarındaki Karahüyükte yapılan arkeolojik araştırmalar neticesi M. Ö. 2600-2100 yıllarına kadar protohitit ve Hititler devrine ait kültür emareleri görülmüş, fakat Konya'nın o devirdeki adı yazılı bir vesika bulunmadığı cihetle, tesbit edilememiştir.

«Konya» adının nereden geldiğine dair çeşitli efsaneler dleri sürülmektedir. Mitholoji'ye dayanan bir efsaneye göre, Küçük Asya (Asie Mineure) da Likonia bölgesindeki Konya şehri, bir takım Grec muhacirleri tarafından iskân edilmiş, Danaya adlı küçük bir kasabadır. Bu kasabaya, Loras dağlarında yaşayan (Medüse) musallat olmuş, zaman zaman kasabaya iner, kadın ve kızları ya dağa kaldırır ya da taş edermiş. Halk, bundan çok korkmağa başlamış. Bir gün (Jupiter) in oğlu (Perseus) Danaya'ya gelerek bu vahşeti görmüş, pusu kurarak Meduse'un başını kesmiş ve bir direğe asmış. Halk, Perseus'e bir şükran nişanesi olarak şehrin kapisı üzerine onun ikon'unu, yani resmini dikmiş, bundan sonra, kasabanın adı put veya resim şehri mânâsına gelen (İkonium - İconium) olmuştur. Yunan esatirine dayanan bu efsane üzerine, yüzyıllar boyunca destanlar yazılmıştır.

İconium adı, Romalılar devrinde, İmparator Claudius'a izafeten (Claudi - Conium) a. Hadrianus devrinde de (Colonia Aelia Hadriana Augusta Iconien - sium) a çevrilmiştir. Ortaçağ Haçlı müverrihlerinin eserlerinde Konya adı, (Yconium, Conium, Stancona)

Al yanaklar domur domur terlemiş
Rahmetin güllere yağdığı gibi
Karac'Oğlan eydür başların tacı
Ayrılık şerbeti zehirden aci
Kıvrım kıvrım olmuş zülfünün ucu
Mor menevşe boynun eğdiği gibi

1 - (Gözölür) gibi okunursa ölçü düzelir.
2 - (Nerkistolur) gibi okunacak. 3 - Başka yazmada (Gülleri açar) yazılı.

olarak geçmektedir. Arap - İslâm coğrafyacıları Konya'yı (Kuniyye) olarak kaydeder. (Konya) adı, Selçukluların Anadolu ve Konya'yı fethiyle kullanımağa başlamıştır.

Konya Efsanesi'ni canlandıran bu resim, ağaç kakma olarak Alman ressamı Ottokar Grabner tarafından yapılmıştır.

Bugün Konya'da halk arasında yaşayan değer bir efsaneye göre, Konya adı şöyle izah edilmektedir: Çok eski devirlerde, Konya'nın bulunduğu yer, büyük bir denizmiş. Bu denizin suyu yavaş yavaş çekilmeğe başlamış. Güneyden Rum ilerine doğru uçarak sefer eden iki veli, denizin suyu çekilen sahilini görmüşler. biri diğerine: (— Buraya konalım ve burada konaklıyalım) demiş. Ötekisi (Konya!) diye bir nidâda bulunmuş. Birlikte bu sahile konmuşlar, burayı yurt yapmışlar, az zamanda büyük bir şehir kurulmuş, adı (Konya) olmuş.

Biri gayri İslâmî, diğeri İslâmî devirleri-

İncelemeler :

Zuhuri Hakkında

Yazan: Mehmet Turan YARAR

Türk Folklor Araştırmaları dergisinin 79. sayısında Zuhuri'den bahseden beş satırlık bir yazı var. Önceki sayılardan birinde sairin destan ve koşmalarının takdim edildiği, bu kere altı adet gazelinin yayımlandığı bildiriliyor. Yayımlanan altı parçanın baştaki beş tanesi gazel, belli... Altıncı parça, belki de ilk iki bölümü ile muhammes, son bölümü ile müseddestir. Bunu, divan edebiyatını iyi bilen birisine danışmak lâzım. Bir kere asla gazel değildir.

Zuhuri'nin o sayfayı dolduran manzumelerinde yüzden çok fazla aruz hatâsı gördük. Birinci gazelin 5. 7. 9., üçüncü gazelin son iki; muhammesin 4. mısraı anlamsızdır. Birinci gazelin 3. 6. dördüncü gazelin 7. mısralarında hede fazla'lığı vardır. Okuyucuyu rahatsız etmemek için onları yeniden buraya almıyoruz.

«Çareyi derman», «Şuleyi mah», «Çare-i derman», «Şule-i mah» şeklinde yazılmalı değil miydi?. Bu tamlamaların ilk kelimesi, tamlama ekinden önce tire konmadığı için, sesli harfle biten Türkçe kelimelerin «-i harfi» ni andırıyor. «Lâmbayı söndür» deki «-yi», «Silgiyi getir» deki «-yi» gibi... Üstelik, «Çare-i derman» zannederim yanlış bir terkiptir. «Çare-i derd» olur, ama «Çare-i derman» olur mu?... Bunu da iyi bilen birisine sormak gerek...

Dördüncü gazelin altıncı mısraında «Mansuri misâl» deniyor. Bu, «Mansûr misâl»

ne ait bu iki efsaneye üçüncü bir efsane daha katılmıştır: Buna göre, Konya'nın ilk kurucusu (Ekekon) adlı bir Türk beydir ve adı bu beyden dolayı verilmiştir. Son yıllarda Konya'da int'şar eden bir gazete de bu efsaneye dayanarak (Ekekon) adını almıştır. Hatta zatında Ekekon efsanesinin de kaynağı (İkoniyom) efsanesidir ve bu efsanenin İslâmî tesir altında söylenmiş bir şeklidir. Şurası muhakkaktır ki Konya adının menşei (İkonium) dur ve (Konya), bu adın İslâmî devirlerde söylenişidir.

şeklinde yazılsa doğruya varılır, kalıp da değişmez. Aynı gazelde «berbat», «cellât», «Farhat», tahminime göre Türkçe kelimeler değidirdiler. Ve «şad», «âzâd», «yâd» kelimelerine kafiye olarak kul anıldıkları için «d» harfi ile nihayetlenmeleri bir mahzur teşkil etmez. Üçüncü gazelin dördüncü mısraındaki «şekli şemail», ihtimal ki «şekl-ü-şemail»in yanlışdır. Aynı gazelin sekizinci mısraında «sahibi aklî» deniyor. Bu da «sahib-i akl» olmak gerek.

Ancak pek azına dokunduğumuz bir sürü noksandan vazgeçip, Zuhuri'nin başarılı ve özlü beyitlerini tekrar etmek isterdik. Yazık ki en iyimser okuyucu bile bu imkân bulamayacaktır.

Her kim ki duyar nazmımı derler
bana mecnun.

Bu mısradan tam hoşlanmak üzere idik ki, onda da bir gramer hatâsı gözümüzün bebegine battı: «Herkim ki duyar» ı müteakip «der» olması lâzımken «derler»... Bundan sonra umutsuzluğa düştük ve dergiyi kapattık.

Burada bir soru ile karşılaşabiliriz: Madem ki Zuhuri'yı beğenmedik, onda övülecek bir nokta bulamadık, neden manzumeleri üzerinde bu kadar titizlikle duruyoruz.

Biz asıl düşündüklerimizi söylemek için böyle bir soru bekleriz. Muzaffer Uyguner, bizim kendisine güvendiğimiz, kaleminden özlü emeklerin doğacağına inandığımız değerli bir dosttur. Beş satırlık bir takdim yazısı ile edebî içtimai ve tarihî (ilk gazeli ATA'nın ölümü üzerine söylendiğine göre şair zamanımızda yaşamıştır) hiçbir mânâsı olmayan birkaç manzume benzerini hangi sebeple okuyucularına tavsiye ediyor?... Zuhuri'nin koşmaları ve destanları belki başarıdır, okumadık. Onlar başarılı olsalar bile, sairin aruza da özendiği fakat bunda hiç mi hiç muvaffak olamadığı zikredilerek bu sayıdaki altı parça yayımlanmasaydı daha doğru olmaz mıydı?... Niçin doğru olmazdı?...

Kul Mahlaslı Şairler**KULOĞLU VE KAYIKÇI KUL MUSTAFA**

Yazan: Hayri AKYÜZ

1 — KULOĞLU :

Kuloğlu aşk ve kahramanlık şiirleri söylemiş bir saz şairidir. Bu şairin Divan şiiri tesirlerine kapılmadığı ve şiirlerinde halk zevkinin inceliklerini yaşatmağa muvaffak olduğu göze çarpmaktadır. Dördüncü Murat'ın ölümü için söylenilmiş bir mersiyesi, yaşadığı zamanı belli ettiği gibi silâhtar tarihinde ki bir kayde göre Kuloğlu'nun muhasip Mustafa Paşanın babası olduğunu meydana koymaktadır.

2 — KAYIKÇI KUL MUSTAFA :

17 inci asır saz şairlerinden olan Kayıkçı Kul Mustafa gençliğinde meşhur Murat Reis'in maiyetinde Cezayirde bulunmuş ve Galiba bu sebeple Kayıkçı unvanını almıştır. Cezaire ve Murat Reisse dair bazı manzumeleri onun hayatı hakkında böyle bir fikir vermektir. Mumailihin İran Şahı Abbas'ın Bağdat'ı zaptedişi üzerine söylenmiş şiirleri vardır.

4 üncü Murat tarafından yapılan Bağdat seferi ve Bağdat'ın zaptı için söylediği bir

Karadeniz dalgaları iniler
Gayrı şimdi gidip gelir gemiler
Çatlasınlar sulh olmayan deniler
Arkadaşlar gidelim bu yerlere
Vermesin Hak keder bizim erlere
Karadeniz asıl bizim yolumuz
Yiğitleriz hiç bükülmez kolumuz
Engincedir hem sağımız solumuz
Yerleşelim şimdi biz bu yerlere
Yerleşmesi kısmet olsun erlere.
Karadeniz Kafkasyanın yoludur
Buralarda kahramanlar doludur
Herbirisi pek yeğittir, uludur.
Arkadaşlar başlayalım işlere
Lânet edin düşman olan keşlere.
Karadeniz gayet geniş uzanır
Bu esnada sulh olanlar kazanır
İtilâflar harp etmeye üzerir
Arkadaşlar koşalım bu yerlere
Aslan gibi saldıralım onlara.
Karadeniz dalgaları karışır
Erkekleri durmayarak çalışır
Küçüklükte top tüfeğe alışır

destanda Türk halkı arasında hâlâ yaşayan (Genç Osman hikâyesi) nin doğuşu ve yayılışı üzerinde müessir olmuştur. (Bakınız: Türk Edebiyat Tarihi, Nihat Sami Banarlı, Sahife 198).

Neticâ :

Sayın Fuat Köprülüye göre Kuloğlu Dördüncü Murat devrinde şöhret kazanmıştır. Asıl adı Süleyman olan şair Safranbolu'ludur. Aynı devirde yaşamalarına rağmen Nihat Sami Banarlı Kuloğlu ile Kayıkçı Kul Mustafa'yı ayrı ayrı şahıslar olarak gösteriyor. Kuloğlu'nun Osmanlı ordusunda veya donanmada çalışmış ve savaşmış bir şair olduğu sanılmaktadır diyor.

Cahit Öztelli ise (Türk Folklor Araştırmaları Sayı: 17, Aralık 1950) Kuloğlu'nun asıl adının Süleyman değil, Mustafa olduğunu silâhtar tarihindeki kaydın Kuloğlu ile bir mü-nasebeti bulunmadığını, Mustafa yerine Süleyman yazılarak yanlışlık yapılmış olabileceğini, yahut Kuloğlu Süleyman'ın meşhur Kuloğlu'ndan ayrı bir şair olduğuna ihtimal veriyor. Mehmet Halit Bayrı (Türk Folklor

Düşmanlara gösterelim şanlı
Sulha mecbur eyliyelim onları.
Karadeniz ticaretin yeridir
Erkekleri şimdi seferberdir
Vücutları çelik gibi diridir
Gitmeliyiz gitmek düştü erlere
Rezil düşman düşecektir dillere.

Karadeniz tâ ezelden yurdumuz
Sorarsanız dördüncüdür ordumuz
Dört kardeşiz harp yerinde dördümüz.
Yetişelim şimdi başka erlere
Düşmanları serelim biz yerlere.

Asıl adı Mustafa ve kendisi Eyyüpte doğmuş ve büyümüş olan Aşık Şükrünün Türk-İtalya savaşına ait destanlarından ve Karadeniz türküsünden başka eserleri de belki vardır. 1911 senesinde destanları söylediğine ve Birinci Dünya Savaşı yıllarında hayatta olduğuna göre bu şairi, yirminci yüzyıl aşık-ları arasında saymak zorundayız. Yalnız eldeki manzumeleriyle muhakeme edildiği takdirde adı üzerinde ısrar'la ve uzun uzadıya durmağa pek hacet kalmaz sanırız.

ARAŞTIRMALARI

Araştırma arı Sayı: 63, Ekim 1954) Cahit Öztelli'nin fikrine iştirak ediyor.

Gerek Cahit Öztelli tarafından bulunup Türk Folklor Araştırmalarında nesredilen ve gerekse Genç Osman adlı kahraman için söylediği destanda şairin mahlası'ne beraber isminin de açıklandığı halde aynı zatın olduğu ileri sürülen bazı manzumelerinde yalnız mahlası kullanılıyor. Mehmet Halit Bayrı tarafından bulunup Türk Folklor Araştırmalarında nesredilen iki koşma ve bir türküsünde olduğu gibi.

Kuloğlu ile Kayıkçı Kul Mustafa isim ve mahlasını kullanan şairlerin ayrı ayrı kim-seler olup olmadıklarını, birinin Süleyman diğersinin ise Mustafa adını taşıyıp taşımadıkları üzerinde duracak değiliz. Hâlâ meçhul ve ihtilâflı bu konunun tetkikini alâkadarlara terk ederek, şimdye kadar hiç nesredilmediğini zannettiğim Kuloğlu mahlaslı iki mahlası ile birlikte isminin de açıklayan diğer iki parçayı yazılarımızın sonuna eklemekle iktifa edeceğiz.

Ale gözlerini sevdiğim dilber
Şaz edüp âleme duyurdun beni
Karşıma geçüp te gerdanın açma
Ecelim yetmeden öldürdün beni.
Koy dolansın zülfiün teli boynuma
Yatmadan uyusam senin koynuna
Ayrılık gelmezdi benim aynıma
Sabah oldu deyu uyardın beni.

Gel yârim cevreyleme el gibi
Akıttın çeşmim yaşın sel gibi
Bahçede açılmış taze gül gibi
Zülfüğe takdın da soldurdun beni.
Kul Mustafa eder dünyada gülmedim
Aradım derdime derman bulmadım
Efendim ben senden murat almadım
Görmeden ezraile tutturdun beni.

Ben güzelim deyu havada uçma
İndirirler seni el yaman olur
Siyah kâküllerin gerdana dökme
Kaldırır yüzünden yel yaman olur.
Euna felek derler sen de bilirsin
Ettiğin işlere nâdim olursun
Gel gidelim şimdi yolda kalırsın
Tuttururlar seni iş yaman olur.
Sözümü cinleyip gidici olma

(1) Aynı devirde yaşayan ve Mehmet isminde olan iki ayrı şahıs da Kul mahlasını kullanmakta idiler. Bu asırda yaşayan Kul Deveci mahlaslı bir saz şairini de unutmamak lâzım gelir.

Fakirin gönlinü yıkıcı olma
Sen beyaz keklikisin meydana konma

Avcılar duyar da hâl yaman olur.
Sen güzelsin canımsın seni sakın
Ak ellere kırmızı kınalar yakın
Sağına soluna hamail takın
Soldururlar seni dil yaman olur.
Kul Mustafa eder kaşların çatma
Kırpıkların oktur yâr beni yakma
Her gelene çeşmin yaşın akıtma
Göllerde kahrsın sel yaman olur.

★

Ahu gözlü güzel rahmeyle bana
Dad elinden şu ben kande varayım
Bilmezlikle mail olmusum sana
Hiç demezsin bir kez hâlin sorayım.
Yüzünü gördükçe düştüm fırağa
Yakın olma derken gittim irâğa
Bu derdi çekmeğe taket gereke
Ben bu dert ile nice durayım.

Kuloğlu eder ayrılmasın gidenler
Ahdî bütün kulu sâdik görenler
Yârin gelür deyu müjde edenler
Siz de şahit olun canım vereyim.

Bendelerin böyle zebun edersin
..... ile gidersin

Genç yaşında başım alur nedersin
Ağlat beni ne bilirsen göreyim.

Bize bir inayet ede Yaradan
El etek çekiben çıkam aradan
Bir hırka giyeyim bin pâreden
Sineme çabeca dağlar vurayım.

★

Bir trendaz güzel vurulup oldum yaralı
Her bakışta bin kan eder ol hilâl ebruları
Gelmemiştir böyle bir mehpâre dünya duralı

Gördüm ol servü semeni kâh salnur kâh bulanur
Halka halka olmuş ak gerdana kâkül dolanur
Sanasun hindular ol Kâbei saf saf dolanur.

Camesin bir yana salmış şalı boynunda değil

Alıal olmuş yanağı, gülü koynunda değil

Bendesî ah edüp ağlar onun aynında değil

Gördüm ol servü semeni kâh salnur

Gördüm ol servü semeni kâh salnur

..... : İHSAN HİNCER

Aşık Şükrü

Yazan: Mehmet Halit BAYRI

1911 senesi Eylül ayında İtalya Hükû. metinin Tarabulusı garp ve Bingazinin boşaltılması Osmanlı İmparatorluğundan bir ültimatomla istediğini hatırlayanlar bugün de çoktur. Bu ültimatom üzerine başlayan Türk - İtalyan Savaşının 1912 senesi Ekim ayında Ouchi andlaşmasının imzalanmasıyla sona ermiş olduğunu açıklamak da herhalde lüzumsuzdur. İşte bir yıldan biraz uzun süren bu savaş sırasında «Şükrü» mahlaslı bir meydan şairinin İstanbul'da bu savaşla ilgili destanlar neşrettiğini, bunlardan görebildiğimiz altıncı destanın üzerindeki birkaç satırdan aynı zamanda destanın ilk dörtlüğünden öğreniyoruz. Altıncı destan otuz beş dörtlüktür. Bundan önce çıkarılmış olması gereken beş destan hakkında hiç bilgimiz olmadığı gibi, altıncı destandan sonra kaç destan daha çıkarıldığını belirtmek de şimdilik bizce imkânsızdır. Elîmizdeki altıncı destanın metni şudur:

Altıncı destanı dinleyin şimdi,
Size birer birer söyleyim imdi,
Harbe sebep olan acaba kimdi?
Elbet orasını bilir İtalyan.
Harbin ahvalini söyleyim biraz,
Söyleyeyim amma olmasın diraz,
Türkler bu yolda şan ederek ihraz,
Kazandılar bir nam bu Âli Osman.
Bu harpte can vermek sağlıktan iyi,
Bu yolda edelim istifadeyi,
Saklasın bu kavmi fevkalâdeyi
Hatâdan, düşmandan lütfedip

Yezdan.
Bunun için harbe atılır herkes,
Hayü huydan başka olamaz bir ses,
Hali acayiple kalır bir nefes,
Tatlıdır bu ölüm olmaz acıyan.
Mesrurluk yolunda bâzı izahat
Verelim fikirde olsun islâhat,
Cümleyi şadetti olan fütuhât,
Bu muzafferiyat çünkü bize şan.
Derneyi düşmandan ettik istirdat,
İtalyanın hali oldu pek berbat,
Gördüğü işler de herçibadabad,
Bu yüzdən âkibet olur perişan.
Cengâver askerle Arap kardeşler,
Sünüsü şeyhiyle çok vatandaşlar,
İştirak ederek harplere başlar,
Bir isim uğruna olarak kurban.

Bu lütfü inayet bize Allahtan,
Şimdiden kurtulduk of ile ahtan,
Müstakim olalım çıkmayıp rahtan,
Zira bu dünyadır tecrübe meydan.
Gayet muhariptir Osmanlı kısmı,
Çekerek kılıncı titretir hasmı,
Siyahlar giymişsin, tuttuğun yas
mi,

Giydiğin siyahlar olacak elvan.
Düşün bir kere ne ettiklerini,
Mâsum kanlarını döktüklerini,
Bunların yüzünden çektiklerini,
Halini görerek sevinir şeytan.
Teslim idi sana bir çok ahali,
İrz ile namusu, eşyası, malı,
Sormak lâzım iken nasıldır halî,
Bilâkis cümlesin eyledin alkan.

Zira ki harplerde geriye kaldın,
Bunlardan gûya ki öcünü aldın,
Halbuki başını belâyâ saldın,
Bu kanlar olacak burnundan akan.
Bu olan sözlere kulağın tut, duy,
İnşallah tepende gösteririz boy,
Asla bilinmiyor sendeki bu soy,
Bir parça nâdim ol, yerlere kapan.

Osmanlı bunları unutup gider,
Sopayla vurarı altında ezer,
Ettiğin bu kadar cinayet yeter,
Heyecana düştü hem tekmil urban.
Yaptığın işleri duydu Avrupa,
Tarabulusgarba bizim yol sapa,
Öziirler dileyip çeneni kapa,
Yolumuz olaydı görürdün o an.

Mazlumun kanları yakında çıkar,
Türkiye dar yere kafanı tıkar,
Bu sözlerim seni ziyade sıkır,
Ol vakit olacak canından bikan.
Tarabusugarpte işiniz bitti,
Filo donanmanız def olup gitti,
Bu harp cümlelerinizi müzmahil etti,
Muhasarada çoktur hem de aç
kalan.

Sorarsan Bingazi pişti fırında,
Tarabulusgarp ta gayet yolunda,
Düşmanın çıkası gözleri onda,
Velâkin kopacak büyük bir tufan.
Yaşa Sultanımız Mehemmet Reşat,
Milletle beraber oluyor dilşat,
Oldu fütuhatlar savende küşat,
Sayende olmuştur her bir sayeban.

Enver bey topladı haylı gönüllü,
Nisfi urban, nisfi Urumellî,
Buldu onbin kişi adedi belli,
Bingazi önünde edecek cevân.

Yürüdü her yerden kahraman erler,
İstirdad olunur zaptolan yerler,
Yağasınlar Arap vatanperverler,
Sözünü işitip vurasın kafan.
Biraz muhavere yazmaktır yolu,
Bunu arzu eden etrafta dolu,
Memnun etmek için sağ ile solu,
Efkârım hizmettir anlasın irfan.

Muhavere çünkü olur meraklı,
Doğrusu mısralar haylıca farklı,
Esile, evcibe cümlesi hakî,
Meydanı vegadır hem de imtihan.
Türkiye diyor ki: Olmuşsun sersem,
Ütanmazsın çünkü her ne söylersem,
Kolumu uzatıp etrafa gersem,
Çok olur altına toplanan insan.

İtalya da der ki: Gayrı dağıldım,
Maliyece haylı çokça sağıldım,
Yaptığım işlerde gayet yanıldım,
Olmaz birbirinden haberi alan.

Türkiye diyor ki: Burda kazandın,
Gûya Suriyeye hemen uzandın,
Kendini bu yolda akıllı sandın,
Dağınık durmayıp bir yere toplan.

İtalya da der ki: Haklı söylersen,
Yaptığın işlerden başka neylersen,
Birini bitirip birin peylersen,
Oynat beygirini boş kaldı meydan.

Şüheda, mâlulün ailesine
Yardımlar edelim ianesine,
Düştüler taayüş gailisine,
Bâri bu suretle olsunlar şâdân.

Bu yolda herkes bir vesile bulsun,
Sarfi mesayile kâmiyab olsun,
Toplanılan nukut meydana dolsun,
Edelim her işi teshil ve âsan.

Sabah gazetesi açtı bir çığır,
Ağniya çok versin, cüzice fakir,
Düşünün orada oldular hakir,
İane defterin sabahtır yazan.

Mısırdan, Efgandan, Hintten
geliyor,
Buhara, Kafkasta sökün ediyor,
Toplanıp bir haylı yekûn ediyor,
İane doğrusu bi haddü pâyân.

Her yerden iane gönderdi millet,
Müşkilât çekmesin diye bu devlet,
İstanbul halkı da bunlardan ibret
Alarak bu yola olur can atan.

Toplandı iane milyona yakın,
Şüheda, mâlulün ne halde bakın,
Derhal gönderilsin, kalmasın sakın,
Memnun edilerek sevinisin her an.

Söylediğim sözler yetişir gayrı,
Defterler açıldı hep ayrı ayrı,
Diriğ eylemeyip böyle bir hayrı,
Duyarak her taraf olsun şitaban.

Bu manzum sözlerim burada kalsın,
Şükriya devamet cümlesi alsın,
Bu yolda devamla hep memnun
olsun,

Yedinci çıkınca olacak ıyan.

Görülüyor ki İtalyanın Tarabulusgarba ve Bingaziye saldırması destanda şiddetle tenkid edilmekte. İtalya ordusunun buralar da uğradığı başarısızlık, Türk askeri kadar yerlilerin de pek ağır şartlar altında savunmada gösterdikleri fedakârlığın tabii neticesi olarak kaydedilmektedir. Bunun gibi birinci dünya savaşında Türk ordularına kumanda etmiş olan Enver Paşanın Bingazi kuvvetlerinin önünde yürüttüğü açıklanırken, savaş münasebetiyle Müşjüman memlekelerinden Türk şehitlerinin aileleri ve savaş malları için para yardımında bulunduğu da belirtilmektedir. Ancak bizce önemli olan bunlar değil, destanın meharretli bir kalemle yazılmamış olmasıdır. Vakıa Aşık Şükrü destanında çok söz söylemiş, bununla beraber sözlerine geçkici büyüleyici bir mayas katmamıştır. Bu bakımdan destana zayıf bir mahsul ve şairane çelimsiz bir aşık derken tereddüt etmek ihtiyacını hissetmiyoruz.

Aşık Şükrünün bir de «Karadeniz Türküsü» olduğunu ve bu türkünün Birinci Dünya Savaşı yıllarında yazıldığını biliyoruz. Bu türküyü de aynıyle naklediyoruz:

İstanbulun Karadeniz boğazı
Asker olsam ya şehidim, ya gazi
Tâ ezelden yazılmıştır bu yazı
Artık bizler gidelim bu yerlere
Hayırlı sulh şanlı gündür bizlere.

Karadeniz boğazından çıkayım
Doya doya etrafıma bakayım
Gurbet elde daha yeni yakayım
Vakit oldu koşalım bu yerlere
Düşman çıkıp teslim etsin bizlere
Karadeniz dalgaları yamandır
Yüksek dağın tepeleri dumandır
Görmeyeli epeyce bir zamandır
Gitmeliyiz çabucak bu yerlere
Anam babam kavuşuruz sizlere.

AY HAKKINDA İNANMALAR

- XIII -

Tokat'ta

- 1 -

Yazan: Halis Turgut CİNLİOĞLU

1 — Ay erkek çocuktur. güneş kızdır: güneş kız olduğu için dikenlidir. Kendisine baktırmaz. Aydede erkek ve yiğit olduğundan gece gezer. Ay gençtir. «Ayın öndördü gibi genç ve parlak delikanlı», tâbiri daima kullanılır. Ay bekârdır, bununla beraber «Aydede» tâbiri de burada yaşamaktadır.

Fakat, daha çok çocuklara «Aydede» diye tanıtıldığına göre bu tâbirin mânevî bir tesir yapmak için söylenildiğine ihtimal verilebilir. Değirmi çehreliler, beyaz tenli ve güzel olanlar hakkında «Ay gibi», «Ay parçası gibi» tâbirleri kullanılıyor. Ay hilâl halinde

kâh bulanur
Halka halka olmuş ak gerdana kâkül
dolanur
Sanasun hindular ol kâbei saf saf
dolanur.

Âşıktır demeye ar eder ol
bendesine
Hamam Allaha havale eyledüm
kendüsünü
Âşık öldürmek için zeyn eylemiş
kendüsünü
Gördüm ol servü semeni kâh
salnur kâh bulanur
Halka halka olmuş ak gerdana
kâkül dolanur
Sanasun hindular ol kâbei saf saf
dolanur.

Ey gönül aldanma sakın huyların
dostluğuna

Benzer ol rüzgârın muhalif estiğine
Kuloğlu dertle kodu başın ecel yastığına
Gördüm ol servü semeni kâh salnur
kâh bulanur

Halka halka olmuş ak gerdana kâkül
dolanur.

Sanasun hindular ol kâbei saf saf
dolanur.

iken kaşa benzetilir, «Hilâl kaşlı» tâbiri bundan doğmuştur.

2 — Hilâli parmakla gösterenin parmağında dolama çıkar. derler. Ay parmakla gösterildiği vakit, dolama çıkmaması için parmak acı duyuncaya kadar ısırılmalıdır. Ay nasıra ilâçtır. Ayı ilk defa gören kimse:

Ay'ı gördüm yay gibi,
Nasırım erisin yağ gibi..

Derse, nasırı erirmiş.

3 — Gebe bir kadın hilâli görürse, çocuğu erkek ve güzel olur. Hilâl ilk defa erkek çocuk görürse, o ay evde bereket olur. Kız çocuk görürse, o ay evde zarar olur. Hilâl halinde ay'ı gören güzel bir yüze bakar. Ay'ı gördüğünü söylerse iyidir. Aksi takdirde o ay içerisinde evde fincan ve tabak kırılır. Ay'ı ilk gören bir kimse çirkin bir yüze bakarsa işi ters gider. Ateşe bakacak olursa, kederli günler geçirir.

4 — Ay bedir halinde iken koyunun kürek kemiği islenir, onunla ay'a bakılırsa savaş olup olmayacağı ve savaş olcaksa hangi tarafın galip geleceğinin anlaşılacağı iddia edilir. Hasta bir çocuğun iyi olup olmayacağını anlamak için ay ışığı bir tas suya aksettirilir, sonra suya bir yumurta kırılır. yumurtanın sarısı, suyun dibine çökerse, çocuğun iyi olmayacağı, yumurta sarısı suyun yüzünde kalırsa, çocuğun iyileşeceği anlaşılır.

5 — Ay'ı cinler tutar, güzel olduğu için kaçırır veya soyarlar. Ay tutulduğu vakit silâh atar ve ezan okurlar. Bu cinleri korkutmak ve ay'ı kurtarmak içindir. Ay üzerinde görülen karartılar, ay'ın ağzı, burnu, gözleri ve kaşlarıdır. Eğer çok dikkatli bakılacak olursa, ay'ın elindeki deynek te görülür, denilir.

Yazımızın Tokat'a ait ikinci kısmını bu havalide tesbit edilebilmiş olan ay'a ait mâ-niler teşkil edecektir.

Yenicearmutçuk Köğü Bilmeceleri

- II -

Yazan: Mehmet BAHÇECİ

- 22 — İnce belli, molla başlı.
(Haşhaş)
- 23 — Bir ağacım var: Dalsız budaksız,
Tepesinde bir kuş var: Tüysüz,
kanatsız
Kuşu birisi tutmuş elsiz, ayaksız
Birisi boğazlamış baltasız,
bıçaksız
Birisi pişirmiş otsuz, ocaksız
Birisi yutmuş dilsiz, dudaksız.
(İnsan canı)
- 24 — Allah hoş yaratmış, beş yemiş
Beşi dahi birbirine değmemiş
İkisi gündüze
Üçü hiç gün yüzü görmemiş.
(5 vakit namaz)
- 25 — Ey nesnedir nesnedir
Altın kafestedir
Yem yemez, su içmez
Bu da bir nesnedir
(İpek böceği)
- 26 — Elsiz ayaksız küyü kazar
(Damla)
- 27 — İçi darı, dışı deri
(İncir)
- 28 — Dışı kırmızı, içi ak
(İğde)
- 29 — Dereye koysam sel alır
Tepeye koysam yel alır
(Kına)
- 30 — Ak çıkının içinde sarı altın
(Yumurta)
- 31 — Beş kardeş dam çatar
Biri içine yonga atar
(Şiş)
- 32 — Çıktım gittim kır tepeye
Yular vurdum kır sıpaya
(Çarık)
- 33 — Yer altında sarığım var
(Kelem - Lâhana)
- 34 — Hey benim al yastığım
İçine un bastığım
(İğde)
- 35 — Alçacık boyu var
Türlü türlü huyu var
Ağzına, kulağına bakmaz
Meşinden donu var
- 36 — Çıtırdatmadan çama çıkar
(Karinca)
- 37 — Bacadan sarkıttım
Hocayı korkuttum
(Armut)
- 38 — Tavana yarım ekmek koydum
(Yarım ay)
- 39 — Herkesin katırı
Ne olsa götürü
(Köprü)
- 40 — Çam dibinde maya ürettim
(Tavşan)
- 41 — Burada yuğuru
Dağda doğuru
(Tüfek)
- 42 — Tavanda bileği
Tıp tıp atar yüreği
(Hırsız)
- 43 — Hed dedim, met dedim
Kapı arkasına yat dedim
(Süperge)
- 44 — Tavanda tepeli tavuk
(Çivi)
- 45 — Eşdim eşdim lübdük düştü
(Hamursız)
- 46 — Ben giderim o kalır
(İz)
- 47 — Bir fırınım var
Dört ekmek alır
(Ceviz)
- 48 — Dağları, taşları deler gelir
Of belim demez gelir
(Kağın)
- 49 — Kırk dombayım var
Sürüyüverdim tıkrır tıkrır gitti
(Kundur)
- 50 — Bir yorganım var
Her yeri kaplar
Yalnız çayı kaplamaz
(Kar)
- 51 — İnim, inim inlesi
İlli kızın güzel düğmesi
Bilen bilir
Bilmeyen yedi köy veresi
(Kiraz)
- 52 — Gündüz kan yalar

- Gece yıldız sayar
(Nodul)
- 53 — İstanbulda kaz pişer
Kokusu buraya düşer
(Mektup)
- 54 — İncecik ucu var
Küçücük deliği var
(İğne)
- 55 — Yer altında kızıl çörek
(Pancar)
- 56 — Altına saç koydum
Misafiri aç koydum
(Oruç)
- 57 — Bastım bastım iz olmadı
(Su)
- 58 — Gök gürler gürgen çatlar
İki dağ bir arada otlar
(Kağın tekeri)
- 59 — Gündüz yağılır
Gece yayılır
(Yorgan)
- 60 — Üç ayaklı
Koca karınlı
Eğri boyunlu
(Soba)
- 61 — Kanatları var kuş değil,
Boynuzları var koç değil,
Arka ayakları ile yük götürür
Ön ayakları boş değil
(Kin kanatlılardan böcek)
- 62 — Gençken oturur
İhtiyarken gezer
(Kuru diken)
- 63 — Uzundur urgan gibi
Yasıdır yorgan gibi
Etrafa cız cız eder durur
(Deniz)
- 64 — Dudu oyarlar
İçine tintin koyarlar
Seslenmezse kulağını burarlar
(Saz)
- 65 — Rençberin aklı,
Deldi boğazına taktı
İkisi yaya, biri atlı
(Çiftçi)
- 66 — Anası var yaylâm,
Babası var eğrim büğrüm
Kızı var âlemden güzel
Oğlu var sohbet gezer
(Asma üzümü)
- 67 — Kılı ağzını açtı
Çıplak içine uçtu
(Çorap)
- 68 — Salladım vurdum
Sığadım düğdüm
İkisi sallandı kaldı
(Eğer)
- 69 — Kapıda nöbetçi bekler
(Kilit)
- 70 — Bir kilimim var
Yarısı dokunmuş
Yarısı dokunacak
(El)
- 71 — Gök kız önden gider
Ak kız arkadan gider
(İğne - iplik)
- 72 — Anneçik, babacık
Yolu var daracık
(Baca)
- 73 — Üstünde gön pazarı,
Ortası un pazarı
İçi odun pazarı
(İğde)
- 74 — Kapıda karaoğlan asılı
(Kilit)
- 75 — Min min ayaklı
Mintan kulaklı
(Kedi)
- 76 — Allah yapar yapısını
Demir açar kapısını
(Karpuz)
- 77 — Tarlası ak
Tohumu kara
(Defter - Kalem)
- 78 — Et içinde
Hep içinde
(Kulak)
- 79 — Ak öküz yatar kalkmaz
Sarı öküz dikilir yatmaz
(Yol, kamyon)
- 80 — Alvardan atlar
Kaz yumurtlar
(Kabak)
- 81 — Attan büyük
İtten küçük
(Eğer)
- 82 — İnce belli
Molla başlı
(Haşhaş)

Zaman

KİTAPHANESİ
İSTANBUL

Türkiye'nin en büyük
kitap evi. Eski ve yeni
medikal, Türk ve yabancı
kültür, sanat, tarih
kitabları : 1931

★

The richest bookshop
Office of Turkey.
New and old historical
books relating to Turkey
can be found in our Office
Established : 1931

★

"ZAMAN" Kitaphanesi,
İstanbul

Librairie spéciale pour
l'Histoire et la
Littérature de la
Turquie.
Fondée en 1931

★

Spezialbuchhandlung für
Geschichte und Literatur
der Türkei
gegr. 1931

★

TÜRKİYE KREDİ

BANKASI A.Ş.

HER ZAMAN EMİNİZDEDİR

ŞEMSİ YASTIMAN
BAĞLAM
DERSİ
VERİLİR

SAZ EVİ

40
YASINDAN SONRA
DA SAZ ÖĞRETELİR

Divan Sazı, Bağlama ve
Cama yapma, tamir edilir.
Her yere saz gönderilir.
En iyi saz telleri bulunur.
Fiat listesi isteyiniz.

ŞEMSİ YASTIMAN
SAZ EVİ

İSTANBUL CAD. NO 54, BEŞİKTAŞ-157.

Senelik abonemsi
300, altı aylık
abonemsi 150
kurustur.
Yurd dışı senelik
abone 2 dolardır.

TÜRK
FOLKLOR
ARAŞTIRMALARI

Adres değiştirmeler
hızlı kart ve ücresiz
tâhî değiştirir.
Rasulmayan yazma
talep vaktünde
inde edilir.
Etik ve Baskı:
ERKİGİL MATBAASI

Adres: Yeşilköy, Sultanmescidi Sokak, No. 17, İstanbul

Türk Folklor (Halkbilgisi) Derneği'nin neşriyat organıdır.

YAYIN MÜDÜRÜ: İHSAN HİNCER